І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 8. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го СІЧНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 14, 1959 No. 8. VOL. LXVI.

СЕНАТ ЗАЯВИВСЯ ЗА ЗМІНОЮ ПРОЦЕДУРИ У ВЕДЕННІ ДЕБАТ

Вашингтон. — Вперше після одного десятиріччя Сенат прийняв пропозицію про обмеження обструкції з допомогою виголошування довгих промов, яка була практикована досі, особливо ж у дебатах над спірними законопроєктами. Під час голосування, що відбулося дня 12 січня ц. р. Сенат затвердив 82 голосами проти 22 пропозицію сенатора Линдона С. Джансона про зміну процедури у веденні дебат над законопроєктами. Це перша зміна згаданої процедури від 1949 року. Проти зміни голосували тільки ліберали і сенатори південного бльоку і то лише частинно, бо шість з-поміж них голосували за зміною. Згідно з пропозицією Джансона, в майбутньому вистачить для припинення дискусії над якимось законопроєктом двох третіх присутніх і голосуючих членів Сенату, а не, як це було досі, двох третіх усіх сенаторів, значить повного складу Сенату. В минулому для обмеження обструкції треба було 66 голосів. Водночас із цим пропозиція Джансона дозволяє на замкнення дебати над зміною процедури нарад при наявності двох третіх присутніх і голосуючих сенаторів. Вкінці, прийнята тепер пропозиція Джансона дає право продовжувати розгляд евентуальних змін у процедурі від одного Конґресу до другого, аж поки розглядана зміна не буде затверджена Сенатом згідно з іншими правилами ведення дебат. Під час дискусії над компромісовою пропозицією Джансона виявилися дві крайні і протилежні тенденції: з одного боку, частина південних сенаторів заявлялася за необмежуваними дебатами і, з другого боку, ліберали намагалися провести постанову про повну заборону обструкції (філібастерства). Перед прийняттям пропозиції Джансона Сенат розглянув і відкинув дві інші пропозиції — першу демократичного сенатора Пола Г. Даґласа про право припиняти дебати звичайною більшістю усіх членів Сенату, значить 50 голосами, і другу — пропозицію республіканського сенатора Тирстона Б. Мортона з Кентокі, щоб для припинення дебати вистачало 60 процентів усіх членів Сенату.

ОБ'ЄДНАНІ ПРОТИ ОБСТРУКЦІЇ

Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон (праворуч) разом з провідником республіканської меншости сенатором Івреттом М. Дирксеном перед голосуванням над пропозицією Джансона в справі зміни процедури у веденні сенатських дебат.

Суд в Шикаґо засудив 4-ох мадярських втікачів за демонстрацію проти Мікояна

Шикаґо, Іллиной. — Міський суддя Джозеф Боттлер засудив 4-ох мадярських втікачів, які кидали яйцями на першого заступника совєтського прем'єра Анастаса Мікояна, до 100-долярової гривни і звернення коштів судової розправи. Оборонець засуджених вияснював судді, що підсудні тому кидали яйцями на Мікояна, бо в їх серцях є великий жаль і лють до СССР, який криваво знищив мадярську револьту, в якій підсудні брали участь. Суддя припинив підсудним виконання кари і заявив: „Ми є країною, де панує закон. Хоч ми співчуваємо з тими, які борються за волю і гордо дивимося на їхні осяги, то ми мусимо показати світові, що наш уряд є урядом, який шанує закони". Суддя пригадував, як реаґували американці на демонстрації проти віцепрезидента Ричарда М. Ніксона в Латинській Америці.

Військовий суд на Кубі розстріляв 14 „воєнних злочинців"

Гавана. — Кубинська Республіка. — 12-го січня військовий суд в Сантіяґо де Куба засудив до смертної кари 14-ох прихильників колишнього диктатора Батісти і цей вирок негайно виконано. Міністер внутрішніх справ д-р Луїс Орляндо Родріґез заперечував вістку, що розстріляно70 осіб, а не 7-ох. Провідники режиму Фіделя Кастра плянують розстріляти ще кількасот „воєнних злочинців", це значить військовиків і поліцистів, які були у службі Батісти. Демократичний сенатор з Ореґону Вейн Морс гостро виступив в Сенаті проти „кривавого купелю" на Кубі та апелював до кубинських провідників припинити екзекуції.

Викрадене немовля знашли в матері 8-ох дітей

Ню Йорк. — 12-го січня вдалося поліції знайти викрадене ще 2-го січня тоді двогодинне немовля Лізу Ровз Кіонкіо в 43-річної жінки Джейни Яварone, матері 8-ох дітей. Дитя знайшли тим способом, що якась невідома особа зателефонувала до поліції, що пані Яварone має в своєму мешканні в Брукліні немовля. Вона твердила довший час, що це її власна дитина, але відтиски пальців, проба крови і знак над лівим оком у дитини потвердили, що знайдене немовля — це дійсно дитина пані Френк Конкіо, якій викрадено було дитину зі шпиталю дві години після народження. Спершу поліція гадала, що пані Яварone вкрала дитину, бо почувалася нещасливою жінкою із незаспокоєним почуттям материнства, хоч вона є матірю 8-ох дітей, які одначе не живуть із нею. Але дальші допити виявили, що цією викраденою дитиною вона хотіла шантажувати свого „приятеля", за якого хотіла вийти заміж, бо вона є вдовою. Її найстарший 23-річний син помер в вересні 1958 року, а її 7 дітей у віці від 3-ох до 21-го року життя живуть у виховних заведеннях або в сиротинцях.

В АМЕРИЦІ

● **Арґентинський президент** Артуро Фрондізі 20-го січня прибуде до Вашинґтону, де буде гостем президента Айзенгавера.

● **Арґентинський сенат** ратифікував договір, згідно з яким Арґентина дістає від СССР 100 мільйонів долярів позики на закуп в Совєтському Союзі головним чином залізничого та нафтопромислового устаткування.

● **Славна співачка Марія Менеґіні Каллас,** з якою директор Метрополітен опери Рудолф Бінґ розірвав контракт внаслідок її примх, заявила, що вона знову співала б у Метрополітен опері, якби директор Бінґ це їй запропонував. Марія Каллас незабаром виступатиме в оперових театрах Ст. Луїсу, Филаделфії і Вашинґтоні.

● **Д-р Морріс Ґрінберґ** із нюйоркського відділу здоров'я на зборах лікарів заявив, що немає достатніх причин на те, щоб скасувати теперішню заборону переводити операцію миґдалків у дітей в літній порі, бо ця операція в тому часі може спричинити занедужання дитини на поліо. Більшість присутніх лікарів висловилася за те, щоб у літній порі не оперувати дітям миґдалків.

● **Представник** Американського Лікарського Товариства заявив, що на підставі переведених дослідів стверджено, що чоловіки при бажанні, легше можуть „тратити фунти", як жінки, хоч причина цього явища ще не вияснена.

„СУМЛІННЯ КАЖЕ НАМ ДЕМОНСТРУВАТИ ПРОТИ МІКОЯНА" — ТВЕРДИТЬ ГОЛОВА УКК В ТЕЛЕҐРАМІ ДО ПРЕЗИДЕНТА АЙЗЕНГАВЕРА

Вашингтон. — „Кодекс добрих манер включає моральні принципи, що їх у цьому випадку віддзеркалює наше обурення в цих демонстраціях проти Мікояна. Сумління каже нам продовжувати ці демонстрації і ми переконані, що більшість американців поділяє це наше сумління" — твердить голова Українського Конґресового Комітету, професор Джорджтавнського університету д-р. Лев Добрянський в телеґрамі, яку він вислав 10-го січня до президента Двайта Д. Айзенгавера у відповідь на заклик Президента, щоб Мікоянові під час його відвідин у цій країні виявляти „традиційну американську ввічливість". У своїй телеґрамі проф. Добрянський, звертаючись до президента Айзенгавера, м. ін. твердить: „Ваша остання заява про „добрі манери", що їх треба виявляти п. Мікоянові є дещо неясна. Ця заява цілком певно не пропонує припинення мирних демонстрацій проти Мікояна та всього того, що вони символізують. Ми не можемо повірити, щоб це було інтенцією Вашого заклику. Головною причиною наших демонстрацій є бажання познайомити наших американських співгромадян точно з тим, хто такий Мікоян та що він зробив..." Навівши в дальшому деякі із безлічі жорстоких фактів в біографії Мікояна, проф. Добрянський в дальшому стверджує: „Зокрема дивує нас, що т. зв. Російський відділ в Державному Департаменті поінформував редакторів, що цей „старий комуніст ніколи не виступав з непогамованими протиамериканськими промовами". Тим часом, тільки два місяці тому він говорив перед московським міським совєтом про „глупоту і авантюрничість агресивних пануючих кіл З'єдинених Держав", а цитуючи Леніна, він говорив про З'єдинені Держави: „вони ограблюють усіх і ограблюють цілком оригінально..." На цій підставі голова УККомітету вважає, що демонстрації проти Мікояна повинні продовжуватись.

161-ий ВІДДІЛ УНС В ЕМБРИДЖ ВІДЗНАЧИВ СВОЄ 40-РІЧЧЯ

Ембридж, Па. — Минулої суботи 10-го січня місцевий 161-ий Відділ Українського Народного Союзу відзначив 40-річчя свого існування, влаштовуючи з цієї нагоди ювілейний бенкет і баль, в яких взяло участь 500 осіб. Ці імпрези, що відбулись в залі місцевої парафіяльної школи ввечорі, були попереджені рано Службою Божою на інтенцію живих та панахидою за померлих членів Відділу. Богослуження відправив парох місцевої української католицької церкви Всч. о. Олександер Крохмальний, який молитвою та коротким словом започаткував також ювілейний бенкет ввечорі. Бенкет відкрив голова Ювілейного Комітету п. Михайло Шелігіда, згадуючи своїх працівників з цього комітету пп. Павла Вороновського та Дмитра Прокоповича. Головний радний УНС п. Андрій Джула, перебравши дальший провід бенкету, представив приявних на цій урочистості репрезентантів Відділів УНС з Аликвіпа, Мекізракс та Карнеґі і зокрема, місцевих міських урядовців, що є членами 161-го Відділу: посадника міста Волтера Панека, який зі свого боку виголосив привітання, секретаря міського управління, двох членів міської ради, асистента прокуратора та трьох полисменів. Усі вони є українського роду та належать до УНСоюзу.

Головним промовцем на бенкеті був головний предсідник УНСоюзу п. Дмитро Галичин, який зокрема підносив заслуги піонерів в організації УНСоюзу і тим самим і розвитку Американської України, ґратулюючи персонально трьом із основоположників Відділу: довголітньому секретареві і організаторов Антонові Підуфалому, Іванові Ковалеві, старшому, та Миколі Мусі. П. Галичин також перевів заприсяження новообраної управи Відділу, з Іваном Антосяком, як головою Андрієм Джулою, як секретарем та Стахом Прокоповичем як касиром. Голова Відділу і. Антосяк передав ювілейні подарунки деяким із найбільш заслужених бувших урядовців Відділу. Під час бенкету слово забирали ще поодинокі члени міського управління, дальше п. Підуфалий, п. Тимко Мазурик, один із найстарших членів УНС, та інші. І головний радний А. Джула у своїй промові зокрема підкреслив замітну жертвенність Відділу на народні цілі, згадуючи пожертвованих ним $3,800 на місцеву парафіяльну школу та востанньому пожертву $1,000 на будову приміщення для сестер-учительок тієї школи. Закінчив це ювілейне свято молитвою сотрудник місцевої української католицької парафії, всч. о. Петро Подоляк. Наступного дня, в неділю 11-го січня, представники Відділів УНС округи, користаючи з побуту гол. предс. Д. Галичина, відбули окружні організаційні збори, на яких обговорено ряд актуальних організаційних та громадських проблем. Зборами проводив гол. радний А. Джула.

ЗАКЛИК УККОМІТЕТУ В СПРАВІ 40-РІЧЧЯ АКТУ ЗЛУКИ

ГРОМАДЯНИ!

У двадцять другому дні цьогорічного січня минає сорок років від того історичного дня, як на старовинному майдані перед Собором Святої Софії у столиці України, Києві, пролунали — відчитані у всі чотири сторони світу — слова Універсалу про об'єднання Українських Земель в одну, Соборну, Незалежну Державу Українського Народу — Українську Народну Республіку.

„Віднині — воєдино..."

Сповнилися мрії поколінь, здійснилася найвища мета Українського Народу — старовинний Київ став знову столицею Соборної Держави Народу.

Боротьбою дійшов Український Нарід до тієї мети і в боротьбі здійснював її та маніфестував перед усім світом.

Бо коли в столиці проголошували цей історичний акт об'єднання — на кордонах України сини її боролися тоді, обороняючи Українські Землі від аґресії сусідів.

Та саме цей момент віддзеркалює найвиразніше глибоке бажання всього Українського Народу до єдности тоді: бажання бути й жити разом не тільки в щастю, але й в горі. Бо нарід і його Керманичі були свідомі тієї істини, що тільки єдністю думки й чину можна подолати горе й привернути щастя Рідній Землі.

Від того історичного дня минає сорок років.

Українці у вільному світі, зокрема й особливо українці у З'єдинених Державах Америки, відзначають сорокові роковини цього історичного дня урочистими святкуваннями, маніфестуючи перед усім світом невгнуте прагнення й непохитну волю Українського Народу всіх Українських Земель бути й жити разом, в одній, Соборній, Незалежній, своїй Державі.

Як тоді, сорок років тому, так і тепер, у цьому ювілейному році історичного акту про об'єднання, Український Нарід у боротьбі. В боротьбі проти імперіялістичної, комуністичної Москви, що аґресією на Українську Землю не тільки знівечила її національну державність і незалежність, але й узурпує собі схидно й фальшиво титул „першого" об'єднувача Українських Земель в Державі Українського Народу.

Хай же ці наші святкування тепер, тут, святкування Української Національної Спільноти, що духом і прагненням єднається з Рідним Народом, будуть віддзеркаленням такої ж єдности і братньої любови нашої спільноти тут, як це було на всіх Українських Землях тоді, сорок років тому, як це є, віримо, на Рідній Землі, в цьому великому горі нашого Народу, тепер.

Щоб ці наші святкування тепер були достойними великого історичного акту тоді.

Тож, єднаючись серцем і думками з Рідним Народом на всіх Українських Землях, об'єднано, одностайно, з любов'ю і єдино відзначимо сорокові роковини історичного акту їх об'єднання — АКТУ 22 СІЧНЯ 1919 РОКУ!

Вітаємо Вас, Громадяни, у ці великі роковини!

Ню Йорк, у січні, 1959 Р. Б.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ

Совєти оприлюднюють західні ноти

Москва. — В минулу неділю „Ізвєстія" і ще деякі інші часописи надрукували в цілості текст американської, англійської і французької дипломатичних нот з 31 грудня м. р., що прийшли у відповіді на совєтську ноту в справі Берліну з 27 листопада м. р. Поруч із цим надруковано повний текст величезної совєтської ноти з минулої суботи 10 січня з пропозицією скликати протягом найближчих двох місяців мирову конференцію 28 держав для Німеччини, щоб перевести „конфедерацію двох Німеччин" на базі їх роззброєння і невтралізації. Звертає увагу, що Совєти вперше подали своїм читачам до відома також ці цифри про стан совєтських і комуно-німецьких військ, що їх подано в західніх нотах, як теж усі гострі спростування совєтських історичних фальшів з згаданої совєтської ноти з 27 листопада. Совєти не входили тепер у детальний розгляд західніх арґументів, тільки зазначили загальниково, що в своїх нотах західні держави допустились „яскравих перекручувань". В усякому разі, підсовєтські громадяни вперше почули повну правду про західнє становище в справі Берліну. До цього часу Совєти інколи оприлюднювали текст листів Айзенгавера разом із відповідями СССР, але це були вийняткові випадки. Теперішнє оприлюднення західніх нот уважається за бажання скріпити позиції Мікояна в його розмовах в ЗДА.

Французькі соціялісти перейшли до опозиції

Париж. — Французькі соціялісти, які брали активну участь в останньому уряді, що його очолював ген. де Голь, відмовились від дальшої відповідальности за політику де Голя, не прийняли участи в уряді Мішеля Дебре та перейшли до опозиції. Все ж, на партійному конґресі, який відбувся в минулу суботу в Парижі, рішено не стосувати тактики засадничої опозиції з неґацією всього, що має штамп нового режиму, а вести конструктивну опозицію з проголошуванням власних пропозицій на місце критикованих. Скритиковано гостро останні фінансово-господарські реформи, як „безглузді" на тлі підтримування далі стану війни в Альжирі, яка внеможливлює здорову господарку Франції, виснажуючи її фінансово. Скритиковано теж різко політику супроти Альжиру й тамошні вибори, які не дали Франції дійсного представництва Альжиру. Соціялісти домагаються, щоб уряд відкликав вибори до самоуправних установ в Альжирі, які мають відбутися в березні ц. р., вказуючи на брак фактичних основ для таких виборів.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Виставка образів А. Сологуба,** відомого українського маляра, що живе і творить у Франції, відбулася в другій половині грудня м. р. у ґалерії „РЖ" в Парижі. У відкритті виставки в дні 16-го грудня м. р. взяло участь багато французьких любителів мистецтва, в тому теж чимало й українців.

● **Лекції української літератури** будуть відкриті з днем 1 березня ц. р. при Пенсилвенійському Університеті у Филаделфії. Лекції ці вестиме українець д-р Василь Яццун.

● **Вечір письменника й поета Леоніда Полтави** відбувся в п'ятницю дня 26-го грудня м. р., заходом Літературно-Мистецького Клюбу в залі Дому Просвіти в Торонті. В першій частині вечора Л. Полтава познайомив слухачів із змістом твору невідомого автора, написаного французькою мовою п. н. „Історія Оттоманської імперії", в якому багато місця присвячено українським козакам і їхнім походам на татар і турків. У другій частині вечора Л. Полтава висвітлив фільм з часу другої світової війни п. н. „Україна в огні".

● **Концерт з приводу сторіччя літературного відродження Буковини,** присвячений Осипові Юрієві Федьковичеві влаштувало Т-во „Буковина" у Відні.

ПРЕЗИДЕНТ І ДОЛЛЕС КОНФЕРУВАТИМУТЬ ЦЬОГО ТИЖНЯ З МІКОЯНОМ

СПОДІВАЮТЬСЯ НОВИХ СОВЄТСЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ

Вашингтон. — В четвер 15 січня ніччю Мікоян вернеться до Вашинґтону з своєї подорожі по З'єдинених Державах і на п'ятницю перед полуднем має призначену нараду з державним секретарем Дж. . Доллесом. Вона протягнеться імовірно до вечора, коли-то Доллес прийматиме Мікояна в одному приватному клюбі вечерою. Того ж самого дня в полудне Мікоян буде на обіді з усіми 15-ма членами сенатської Комісії для закордонних зв'язків. Головуватиме на тому „діловому обіді" голова названої Комісії, старенький сенатор Теодор Франсіс Ґрін. Окремі розмови передбачені між Мікояном і секретарем для справ торгівлі Луїсом Л. Стравсом. Для розмов Мікояна з державним секретарем і Президентом не визначено ніяких докладних меж, ото ж не виключається, що вони триватимуть по кілька годин. У вашингтонських політичних колах сподіваються — за голосами преси — що Мікоян виявить у цій своїй другій серії офіційних нарад якісь нові пропозиції Москви. Це сподівання оперте на переконанні, що Москва і сам Мікоян, мабуть, перевірили в міжчасі що переданий Мікояном меморандум, як теж совєтська нота з минулої суботи, що відігріли давні, неприятливі для Заходу пропозиції Молотова з 1954 року, не можуть становити бази для будьяких поважних переговорів. Ото ж, якщо Москва дійсно бажає собі таких переговорів, не хоче війни і хоче нової „передишки", потрібної їй з різних причин, то вона мусить проявити готовість до поступок. Однак — зазначує преса, покликуючись на авторитетні вашингтонські джерела — американські керівні чинники здають собі справу з того, що й Захід мусить проявити готовість до компромісу в німецькій справі, такого, який взяв би під увагу смертельний страх Москви перед об'єднаною, вільною, озброєною і пов'язаною з Заходом Німеччиною. Тому — коментують вашингтонські кореспонденти — ЗДА вважатимуть пильно, щоб „не зачиняти дверей" до дальших розмов, але не зможуть відступити від принципового становища Західньої Німеччини і всього Заходу в справі Німеччини: об'єднання її на базі вільних виборів та підписання мирового договору тільки з таким німецьким урядом, який настане у висліді вільних виборів. ЗДА сподіваються, що знайдеться якийсь посередник, „той третій", може найрадше сама Західня Німеччина, яка сама зголосила б компромісовий проєкт.

Мікоян стверджує невдачу комуни в СССР і в комуністичному Китаї

Лос Анджелес. — Совєтський Союз пробував засновувати комуни, що їх тепер уводять на своїй території китайські комуністи, але відмовився від них, переконавшись про їхню нереальність з уваги на їх неатракційність для населення — заявив Анастас Мікоян в дискусії з професорами та абсольвентами Каліфорнійського університету в Лос Анджелес, де він був гостем в університетського канцлера Раймунда Б. Аллена та декана тамошнього факультету Торговельної адміністрації, Ніла Джекобі. Під час подорожі Мікояна по ЗДА, він уже кількакратно стрічався з запитами щодо комун, що їх насильно наставляють, почавши від літа мин. року, в комуністичному Китаї. Мікоян не скривав, що московські большевики ставляться критично до того експерименту перевіривши самі на досвіді в СССР, що він не може вдатися. Мікоян пояснив, що передумовою для успішного переведення в життя марксівського заповіту, щоб „кожний дістав те, що йому належить за його здібністю і потребами", є високий економічний стандарт країни. Запитаний, як довго треба ждати на нього в Совєтському Союзі, Мікоян всміхнувся і відповів: „дуже довго і він приходитиме ступнево". Мікоян натякнув, ніби самі китайські комуністи також вже зміркували, що їхні комуни не мають ніякої притягальної сили для народних мас, які не мають довір'я, що держава зможе забезпечити всі їхні потреби й аспірації. Поліція в Лос Анджелес не допустила до демонстрацій проти Мікояна. Він проходжувався пішки вулицями і сердився, що кілька американських часописних фотографів не відступали від нього.

ЕСПАНІЯ В ЖАЛОБІ ПІСЛЯ КАТАСТРОФИ ПОВЕНІ

Мадрид. — У селі Рівадельяґо в північно-західній Еспанії ріка, внаслідку обриву хмари, в минулу п'ятницю, зірвала греблю і залила село, заскочивши його мешканців у сні. 132 особи згинули у залитих водою хатах, чи під час даремних старань врятуватись з катастрофи. Губернатор даної провінції оприлюднив довгий список жертв, але дотепер не віднайдено ще всіх тіл. Американський амбасадор зголосив поміч Америки для оцілілих. Американські військові гелікоптери взяли участь у рятунковій акції. Вся Еспанія в жалобі.

У СВІТІ

● **Секретар Нікити Хрущова,** 39-річний Алексaндр В. Усов, відібрав собі життя, заживши отрути — повідомляє західньо-німецька преса, при чому висловлює здогад, що самогубець був замішаний у нову змову, приготовлювану співпартійцями проти Хрущова перед з'їздом комуністичної партії.

● **Новий прем'єр Франції,** 46-річний Мішель Дебре, протягом 13 років підважував 4-ту Французьку Республіку, стараючись дискредитувати її парляментарний устрій. Як сенатор, він кожного тижня домагався парляментарних дебат щонайменше у десятьох справах. „Я був злою совістю режиму" — говорить він сам про себе.

● **Англійський прем'єр Геролд Мекміллен** випровадився з свого урядового помешкання при Давнінґ Стріт 10 в Лондоні, бо тому історичному будинкові загрожує завалення і його мають основно ремонтувати. Весною цього року відбудуться в Англії парляментарні вибори, і соціялісти віщують, що Мекміллен вже не вернеться на Давнінґ Стріт. Опозиційним кандидатом на прем'єра є лідер соціялістів Гю Ґейтскелл.

● **Рене Коті,** останній президент 4-ої Французької Республіки, який в минулий четвер передав це становище в руки свого наступника, генерала де Голя, що йому сам промостив шлях до влади, загрозивши в травні минулого року зреченням, якщо парлямент не погодиться на де Голя, як нового прем'єра, — заявив, що він щасливий, маючи можливість відпочити. Рене Коті від'їхав автом до Гавру в Нормандії, де 76 років тому народився. По дорозі вітали бувшого президента люди сердечно, хоч назагал його від'їзд з Парижу пройшов непомітно.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. the Act of March 8. 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

З ДУМКОЮ ПРО МАЙБУТНЄ НАЦІЇ

Цьогорічне, вже сьоме з черги звернення президента Двайта Д. Айзенгавера про Стан Унії, виголошене ним на спільній сесії Конґресу минулої п'ятниці, 9-го січня, різні особи і групи по-різному оцінюють, часто залежно від їхнього відношення та наставлення до теперішньої Адміністрації і не без міркувань про президентські вибори в наступному році. Проте, ніхто, навіть найбільш здецидовані противники республіканського Президента країни не відмовляють йому виявленої в цьому зверненні великої дбайливости і глибокої турботи про майбутнє Республіки.

У зовнішніх справах найбільшою турботою Президента є, очевидно, триваюча і чимраз більша непевність міжнародного положення, створена імперіялістичною політикою агресивного большевизму. Ствердивши, що головною ціллю американської політики є „мир із справедливістю і волею для всіх" та зміна влади сили, де така існує, на владу закону; Президент підкреслив дві головні бази в цій політиці: національну оборону і міжнародні союзи, що взаємно доповняються, створюючи систему колективної безпеки. Під цим кутом Президент запропонував відповідний бюджет, в якому з усіх 77 більйонів долярів передбачається 47 більйонів, отже понад 60 відсотків, на оборону. Відповідні суми передбачається на допомогу союзникам не тільки в розбудові їхньої військової сили ,але й збільшенні їхнього загального оборонного потенціялу.

Багато уваги віддав Президент у своєму зверненні внутрішнім справам, зокрема національній економіці та громадянським правам. Про ці проблеми говорив Президент з думкою про невпинний розвиток Нації та про збільшення її потреб і вимог на довшу мету, що було провідною думкою його звернення про Стан Унії.

Немає сумніву, пропозиції і пляни Президента зустрінуть не тільки максимальну увагу Конґресу й цілої країни, але й загальну підтримку, як це вже тепер недвозначно виявляють пресові та інші голоси і коментарі.

НАША ОПОЗИЦІЯ

Заклик президента Айзенгавера до населення країни переданий минулого тижня за посередництвом пресового секретаря Білого Дому, Джеймса С. Гагерті, із рекомендацією виявляти накиненій гостині совєтського заступника прем'єра Анастаса І. Мікояна в цій країні „традиційну американську ввічливість", викликав загальне зрозуміння але й цілком недвозначні застереження. Загальне зрозуміння заклику Президента відноситься головно до того, що Мікоян є нехай і не бажаним, але гостем у цій країні, і „цей факт — як пише „Ню Йорк Таймс" з 10-го січня в редакційному коментарі на заклик Президента — повинен змусити до мовчазної самодисципліни навіть тих, які персонально, як у Мадярщині, найтяжче потерпіли від Совєтського Союзу". Цитована газета не потверджує заклику Президента в такій формі, як він був висловлений, хоч вважає що заклик був „на часі і потрібний" головно тому, що „демонстрації, які зустріли Мікояна в різних місцевостях, доходили малощо не до фізичного насильства". Щоб не було непорозумінь, „НИТаймс" твердить, що „законне виявлення огиди до совєтських злочинів це одна справа, а намагання зранити п. Мікояна чи перешкоджати йому в його поїздці це вже цілком інша справа".

Немає жадного сумніву, що всі ми проти будь-яких виявів насильства чи іншого беззаконня в зустрічах Мікояна. Але ми також рішуче проти „традиційної американської ввічливости" у відношенні до нього, бо він на неї не заслуговує. Своє становище в цій справі ми з'ясували в попередньому числі на цьому місці. Людей типу Мікояна не зворушили ані муки, ані сльози, ані кров мільйонів жертв репрезентованого ним режиму, до яких він — як стверджує „Большая Советская Энциклопедия" — особисто „видатно причинився", отже не переконає і не змінить його американська ввічливість.

Аналогічну історію, як тепер з Мікояном, українці в Америці вже пережили під час їхніх демонстрацій проти дипломатичного визнання Америкою совєтської державної потвори в 1933-му році. Також тоді вони зустрічались з закидами „нечемности", але опісля і сьогодні їм не щадиться за це признань під кутом найкращих інтересів Америки.

З таких і подібних міркувань ми зайняли опозиційне становище до відвідин Мікяна та заклику Президента до „традиційної ввічливости" у відношенні до нього. Проте, погоджуємось з „НИТаймсом", що цей заклик був на часі і потрібний головно тому, щоб удержати демонстрації в строго дозволених законом межах. Крім того, заклик Президента можна привітати ще й тому, що він надав ще більшого значення і розголосу демонстраціям та їх причинам і цілям.

ФАЛЬШУВАННЯ ІСТОРІЇ

Минулого тижня державний департамент видав брошуру п. з. „Совєтська нота про Берлін: аналіза", в якій на вступі говориться буквально таке: „У цій ноті (з 27 листопада мин. року про перетворення західнього Берліну у „вільне місто") совєтський уряд написав наново історію і в такому вигляді представив звідомлення про минуле, що людям, які жили в той час, трудно розпізнати його. Зміни переведено на двоякий лад: пропусканням і перекручуванням..." І в тексті цієї невеличкої, 53-сторінкової брошури, подається пункт за пунктом фальші з отієї совєтської ноти в таких справах: 1. розвитку подій перед другою світовою війною, 2. другої світової війни і післявоєнних подій, 3. післявоєнних взаємин з Німеччиною, 4. воєнних відшкодувань і 5. ремілітаризації. Одностайні коментарі в американській і західньо-европейській пресі стверджують, що сухе і строго ділове спростування совєтських брехонь з наведенням довгого списку дат і фактів у кожній з названих справ — це дуже добре діло, що його зробив державний департамент і що напевно скріпить позицію Заходу в спорі за Берлін ще більше, ніж офіційне становище держав НАТО, що просто відкинули совєтську погрозливу суґестію. Мова фактів у тій офіційній американській публікації така тверда, що Анастас Мікоян побачив незручність дальшої полеміки з історичною правдою на терені Америки і заявив у зустрічі з дітройтськими автомобільними потентатами: залишім — мовляв — історії вирішувати, хто завинив у погіршенні американсько-совєтських взаємин, а візьмімось за направлювання їх...

Московські большевики сорок років тому прийняли за один із своїх основних принципів — фальшування історії. Немає в комуністичному розумінні іншої історичної правди, як тільки в комуністичній інтерпретації. Піддавши всі ділянки підсовєтського життя партійно-комуністичній контролі, большевики почали підстригати науку, літературу й мистецтво на свій зразок. Викували спеціяльну термінологію та фразеологію і пляново, систематично застосовують саме ці два шляхи в насвітлюванні всіх подій і явищ, що їх названо у вступі до обговорюваної брошури: промовчування і перекручування. Таким чином підсовєтські громадяни понад 40 років слухають не об'єктивні інформації про дати і факти, а — пропаґанду. Коли навіть говориться їм правду, то тільки частину, тільки те з тієї правди, що бажане чи допускальне з погляду партійної цензури. Теоретично Совєтська велика Енциклопедія зредаґована під кутом „марксо-ленінської ідеології", — насправді складена вона так, щоб її читач, кожний сірий підсовєтський громадянин, мав цілком викривлений образ зовнішнього світу і самої підсовєтської дійсности.

Визвольну війну народів і країн колишньої царської Росії після березня 1917 року представлено, як „громадянську війну"; десятки націй під московським правлінням з окремішними мовами, історичним минулим, звичаями і аспіраціями представляється як суцільний „совєтський народ"; відносини у вільному світі змальовується як перманентну завзяту війну між клясами й расами; стан високого добробуту в Західній Европі і в Америці описується, як нужду мільйонових мас населення; власну конституцію називається найдемократичнішою, нищення релігії і церков — релігійною свободою, неволю представляється як визволення і, навпаки, змагання до волі таврується, як бунт проти визвольників. На кожному кроці правду перевертається догори дном, день у большевиків є ніччю, а ніч днем. І підсовєтські громадяни знають про це і дошукуються правди поміж рядками часописних звідомлень, розшифровують значення черговости у списку прізвищ, перехоплюють вістки з заглушуваних закордонних радіопересилань і з найбільшим недовір'ям ставляться до всього, що походить з офіційних джерел. Американський кореспондент з Варшави, де „відлига" відчувається куди більше, ніж у Совєтському Союзі і де в порівнянні з підсовєтськими відносинами є розмірна „свобода", писав про те, що офіційне заперечення будь-якої політичної поголоски тільки скріплює віру широкої польської публіки в оту поголоску, передавану пошепки з уст до уст.

Большевики фальшують всесвітню історію, історію Росії, історію України й кожного іншого народу. Знаємо, як вони, відповідно до потреб своєї пропаґанди, фальшують княжий період, епоху Козаччини, Переяславський і Гадяцький договори, період Мазепи, 19-те сторіччя на Наддніпрянщині і в Галичині, часи Центральної Ради й Директорії, стан української еміґрації, аж по нинішній день. Але як довго можна вести таку забаву?! Чи можливо без кінця-краю фальшувати правду? Чи можливо викривити всю науку й літературу, запрягши їх до воза сектантського режиму? Неминучість упадку большевизму також в тому, що він — опертий на брехні, на промовчуванні та на перекручуванні правди.

НЕ НАХМУРЮЙ...

Не нахмуряй свої брови
Край цієї діброви,
Не кажи слова привітні
Птахо - перелітні.

Знаю я ціну коханню
І ціну розстанню,
Той, хто любить,
той не зрадить
І другим завадить.

Знаю я ціну вузлові,
Що навік зав'язано,
На ці стежки барвінкові
Іншим стать заказано.

Може, з серця
блиски впали,
Як душі коралі,
Ти збери їх обережно,
Щоб не повтікали.

Хай сьогодні
ще похмарить —
Полюби навічно,
Бійся серце розбазарить
Стрічно — перестрічно.

ЛЮБОВ ЗАБАШТА

Богдан Кравців

ТРИ РОКИ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Останні три роки принесли видатне пожвавлення в українському видавничому житті в усіх країнах поселення українців, особливо ж у ЗДА і в Канаді. Після кількалітнього імпасу в першій половині цих, 50-их років, починає появлятися все більше збірок поезій, видаваних здебільша власним коштом авторів або з допомогою гурту їхніх прихильників і друзів. Внаслідок цього пожвавлення можна записати в добро в нашому трирічному літературному балянсі понад три десятки книжок, що деякі з них залишаться тривкими позиціями в українському поетичному доробку.

Найперше треба відмітити деякий зворот в українській поцейбічній поезії до „ширших полотен", коротших, а то й довших епічних поем. Видатною появою з цього погляду, доброю і під мистецьким оглядом, є поема Т. Пасічника „Петро Гордієнко", що її другу частину „Рідний гомін" видав автор 1957 року в Ню Йорку (8-ка, 240 сторінок). Сюжетом цієї поеми є переживання і події з останніх років української визвольної боротьби. Написана поема доброю літературною мовою, розміром гексаметра ще в 1944 році і автор щойно тепер спромігся — після довгих заходів — її видати. Під сучасну пору йдуть заходи для видання першої частини. Історію українського села під час другої світової війни взяв за сюжет своєї поеми „Повстанці" (Літературне Видавництво, Шикаго, 1957) Олесь Бабій. Поруч цих двох поем треба згадати й дві коротші поеми Р. Кедра, з вужчою тематикою (пластове життя), але вартих уваги з літературного і мистецького погляду — „Лісові Чорти" (Торонто, 1956) і „Скобине гніздо" (Торонто 1957). Р. Кедр — це Р. Кедро (псевдонім), що виступив був із першою збіркою поезій (Сонети) ще у Львові в тридцятих роках.

Видатним досягненням у творчості Василя Барки треба вважати його „Трояндний роман", виданий українською і водночас німецькою (в дуже доброму перекладі Єлисавети Коттмаєр) мовами у німецькому видавництві Кесслера у Мангаймі 1956 року. Це — початок великої лірично-філософічної поеми „Океан", над закінченням якої працює тепер поет. Подібного характеру є також і його лірично-патетичний есей „Жайворонкові джерела", виданий ОУП „Слово" в Ню Йорку 1956 року. Наприкінці 1958 року, знову ж під маркою „Слова", Василь Барка видав збірку своїх поезій дуже близьких настроєм до тичинівських „Соняшних клярнетів", п. н. „Псалом голубиного поля".

Майстерністю і зрілістю визначається нова збірка поезій вдумливого і доброго лірика-символіста Олега Зуєвського „Під знаком Фенікса" (появилася 1958 року у видавництві „На горі"). Близький до нього поетичними засобами і продовжуванням традицій символістичного напрямку в український поезії є Вадим Лесич, який під маркою ОУП „Слово" видав шостий зошит досконалих змістом і формою поезій п. н. „Розмова з батьком". Збірки Зуєвського і Лесича, як і поезії Барки, заслуговують на ширший розгляд і могли б стати темами окремих праць.

Видатною позицією в українськім поетичнім доробку стала невеличка збірка молодої письменниці і поетки Віри Вовк п. н. „Елегії". В десятьох невеликих модерністичних поемах Віра Вовк спробувала дати поетичну синтезу українських переживань поза межами України, і з цього погляду її можна вважати одним з найбільш сучасних еміґраційних українських поетів. Українськими мотивами, спробами пов'язати українську еміґраційну сучасність із минулим та майбутнім України пронизані і збірки Остапа Тарнавського „Мости" (видана під маркою ОУП „Слово" 1956 р. в Ню Йорку) і Леоніда Полтави „Римські сонети" (друковані початково на сторінках „Українських Вістей" і видані 1958 у Новому Ульмі).

Окрему групу в сучасній українській еміґраційній поезії творять поети-модерністи Богдан Бойчук, Богдан Рубчак і Юр. Тарнавський. Видані у в-ві „Слово" збірки поезій — Рубчака „Камінний сад" (1956), Юрія Тарнавського „Життя в місті" (1956) і Бойчука „Час болю" (1957) — свідчать про їх наполегливу працю над поетичним словом та формою і про похвальне з кожного погляду щире намагання збагатити українську поезію не тільки новими формами, але й новими, здебільша урбаністичними, сюжетами і мотивами.

На пильну увагу й основніший розгляд заслуговують збірки: Ігоря Качуровського „В далекій гавані" („Слово, Ню Йорк — Буенос Айрес, 1956), вдумливого лірика, схильного до філософічних роздумів Гната О. Діброви „Гами далечин" (1957) і шоста збірка поезій талановитого, але зневіреного чи може розгубленого Петра Карпенка-Криниці п. н. „Повернення друга".

В колі традиційної патріотичної лірики, сповненої краще чи слабше висловленою тугою за Батьківщиною, залишаються збірки Миколи Щербака „Багаття" (видання ООЧСУ, Ню Йорк 1959, насправді збірка вийшла в 1958 році і тому її тут згадано), Володимира Скорупського „Без рідного порога" (Едмонтон, 1958), Л. Далекої „Легіт і бризи" (в-во „Ластівка", Мелборн-Аделайда, 1957), і Петра Кізка „Буде завтра день" (видання СУМА, Ню Йорк, 1957).

Окремої уваги і трактування заслуговують два томи поезій заслуженого українського громадського діяча і видатного науковця Ол. Неприцького - Грановського — „Осінні узори", поезій том шостий, що появив-

(Закінчення на стор. 3-тій)

Натaля Гладій

ПІДСУМКИ ЖІНОЧОГО КОНҐРЕСУ В АТЕНАХ

Париж. — Конґрес Міжнародного Жіночого Союзу в Атенах розпочався 25 серпня урочистою церемонією відкриття. Відчитано привіт королеви Фредерики, яка прийняла патронат над Конґресом, і привіти представниць Африки, Азії, Австралії, Европи, Латинської Америки і Середнього Сходу.

На відкриття Конґресу я не вспіла приїхати, бо мій корабель причалив в Атенах щойно 26 серпня. Але я відчула зараз же його настрій, коли прочитала заяву делеґаток, проголошену на відкритті. У 10-ті роковини проголошення Заяви про Права Людини Конґрес вважав за потрібне пригадати її зміст і ще раз заявити про свій намір змагати до повного її здійснення без різниці раси, статі, віровизнання і політичного світогляду.

Першою й головною темою на нарадах Конґресу була політична рівність жінки. Цій темі були присвячені перші два дні. Політична рівність — це не значить боротьба за політичні права, бо в дійсності ці права вже майже здобуті. Це — радше розгляд якнайкращого використання їх. Виступив цілий ряд делеґаток, що реферували стан в різних країнах. Підсумки цієї теми дала паризька делеґатка Леман, що дуже влучно схопила причину байдужости жінок і вказала на засоби протидії. Вона також ствердила дивний факт, що у відсталих країнах Азії й Африки, які переходять тепер боротьбу за незалежність, участь жінки в політичному житті живіша, як у країнах Заходу.

Четвертий день Конґресу був присвячений жіночій освіті. Тут проявились великі різниці в різних країнах. Тоді як на Заході йде мова про якнайкращу фахову підготову жінки, на інших континентах треба застановлятись над елементарною освітою дівчат, що ще не всюди наладнана. Підсумки подала давня працівниця в цій галузі Емі Буш. Вона покликалась на дослідну працю ЮНЕСКО в різних країнах Сходу і новий її почин — фаховий вишкіл дівчат у таборах втікачів та переміщених осіб. Найправильнішим напрямом дії вважає вона заходи в урядів дотичних держав, що мусять знайти гроші на освіту дівчат.

Чергового дня обговорювано рівність економічних прав. Основну доповідь виголосила представниця ІЛО (Міжнародна Організація Праці) Анна Фіґеруа, яка походить із Чіле. Вона вказала на те, що працюючі жінки є вже могутнім чинником у господарстві кожної країни. Їх участь в економічному процесі буде більшати, і тому треба присвятити жіночій заробітковій праці більшу увагу. До цього в першу чергу покликане ІЛО, але й жіночі організації поодиноких країн повинні розв'язати проблеми рівної винагороди і навантаження жінки.

Ще один день був присвячений громадянським правам жінки. Тут вели перед представниці Заходу, кладучи натиск на труднощі з оподаткуванням (спільно обчислюваний податок жінки й чоловіка переносить їх до вищої заробіткової кляси), на користування спільним майном подружжя, на право виховання дітей і т. д. Ці проблеми з'ясували в приготованому панелі Зілля Шогат з Ізраїлю, Ева Кольстад із Норвеґії і д-р Геді Фліц із Німеччини.

Останній день нарад торкався рівности моралі. З задоволенням ствердили учасниці Конґресу, що в останньому часі урядово скасовано організовану проституцію в Греції, Еспанії, Індії, Італії, Іраку і Японії. Отже, тим самим росте зрозуміння шкідливости цього явища. Настав час, щоб жіночі організації створили в кожній країні комітет, який займався б залишками проституції і озброював публічну опінію проти статевого використання жінки. Провід цієї наради вела енерґійна англійка Н. Коллісон.

Всі наради проходили на пленумі. Конґрес попередили Студійні Дні, під час яких вдалося багато дечого підготувати й передискутувати. Але провідниці Конґресу хотіли дати можливість виступити якнайбільшій кількості жінок. Ішло про те, щоб усі представниці Азії, Африки й Латинської, Америки могли виявити свою підготованість та зрілість.

Так воно й сталось. Відклик до Заяви про Права Людини недаром був винесений на вступі. З енерґією й розмахом промовляли смугляві й чорношкірі делеґатки, здебільшого освічені жінки й добрі фахівці. Вони пройшли добрий шмат дороги у завзятій боротьбі за права своїх країн. Тому вони певні себе і сміливо дивляться в майбутнє. Але давнього ресантименту до колоніяльних потуг вони ще не позбулись. І хоч на Конґресі не давали йому вияву, проте деякі з них одверто заявляли, що після Конґресу їдуть до Москви, щоб і там приглянутись становищу жінки.

А Конґресом все ж таки непомітно керували давні „стовпи" МЖСоюзу. Вони простягнули на ньому руку жіноцтву Азії й Африки, і то не жестом „старшої сестри", а радше жестом матері. Доказом цього є остання резолюція Конґресу, на тему „міжнародного порозуміння", яким Конґрес закликає свої організації „творити мирний і вирозумілий клімат та впливати на свої уряди в напрямі усування всякої дискримінації". Провід МЖСоюзу пішов ще далі у цьому відношенні, переносячи Централю на Цейльон, на перехрестя доріг Сходу. Цим він передав вогнище своїх довголітніх змагань під опіку нової сили, у твердій вірі, що цей шляхетний крок себе оправдає.

Хоч досвід недавнього минулого змушує нас бути обережними, проте ми віримо, що довір'я до людини — коли не тепер, то в дальшому — напевно себе оправдає. Тому з зацікавленням дивимось у майбутнє МЖСоюзу і вітаємо нову його президентку п-ні Деранієґала, з якою в'яжуть нас приязні взаємини.

Ділові наради Конґресу були перетикані численними товариськими зустрічами та прогулянками. Та це й неможливо зосереджено і уважно радити впродовж 10 годин на день при такій спеці ,яка

(Закінчення на стор. 4)

Ольга Мак

БІЛА МАСКА

(5)

Я опустився, втратив цікавість до життя і став нестерпним у товаристві. Добре, що віддаль розлучала нас, бо напевно посварилися б я із Тобою і Ти відвертався б від мене на вулиці, як відверталися всі мої знайомі й приятелі. Я жив самотньо і переконував себе, що так мені найліпше.

Роки минали...

І от однієї паскудної пізньої осени я схопив ґрипу і зліг. Становище було розпучливе: ніхто до мене не приходив, бо я саме перед хворобою продав нараз три своїх препоганих „кічі" і заплатив господині за два місяці наперед.

За грипою прийшло запалення легенів, і я був би зав'язь, коли б мене не врятували панство Кухарі, точніше, Галина Кіндратівна. Я з ними перед тим рідко коли бачився, і саме тому не посварився, як посварився з іншими.

Чи були у Галини Кіндратівни якісь пляни, того не знаю, але вона намовила чоловіка, і вони перевезли мене до себе. У них я познайомився і з Катериною Кіндратівною.

Правду сказавши, якщо пані Кухар і мала пляни, то вони були нерозумні: як-не-як, її сестра мала трохи грошенят по покійному чоловікові, працювала сама в якоїсь дуже модної кравчині й заробляла добре, а я був жебраком, та ще й з жахливим характером. Що доброго могло з того шлюбу вийти? А все ж, як тільки хвороба почала здавати позиції, Галина Кіндратівна досить недвозначно дала мені зрозуміти, що її сестра — вимріяна для мене партія. Видно, нахил до сватання був у неї розвинений більше, як здорова логіка...

Але, беручи об'єктивно, для мене й справді пані Катерина була б доброю партією: інтеліґентна, ще молода, гарна, дуже порядна, а на додаток — з прекрасним голосом і з розумінням мистецтва. Це було навіть забагато. Дивно лише було, що вона не знайшла когось іншого, але, за всіми несумнівними ознаками, схилялася до вибору в мою користь.

Під матеріяльним оглядом у Кухарів не переливалося: працював він один, двоє дітей ходили до школи, і зайвий нахлібник, якому треба було оплачувати ліки й лікарів, напевно давався взнаки. Та, як я зрозумів, усі видатки на мене покривала Катерина Кіндратівна, хоч про це ніхто нічого не говорив.

Врешті по п'ятьох тижнях небезпека минула, але я був такий кволий, що не міг навіть триматися на ногах. Лежав цілими днями в маленькій комірчині, звільненій для мене від усякого мотлоху, нудився і думав. Думав, властиво, над тим, що попав у неоригінальну ситуацію, давно відому і в літературних творах і в практичному житті: самотній хворий мужчина, без грошей і пристановища потрапляє під опіку родини, де є дівчина чи жінка „на відданні". Вислід закономірний — шлюб. У мене ще складалося не найгірше, але в таких ситуаціях альянси бувають просто трагічні.

Отже, шлюб...

Я старався звикнути до цієї думки, розуміючи, що маю зобов'язання перед жінкою, яких ніколи не зможу інакшим способом вирівняти. Але від свідомости того впадав у чорну мелянхолію, або в шевську пасію. Я протестував, я не хотів.

Однак, коли приходила пані Катерина, така лагідна, така проста й така стримана, коли починала мене випитувати про здоров'я, я мирився з нею. Найбільше злагіднювало мене те, що вона зовсім не заявляла ніяких претенсій до мене, навпаки, радила нав'язати зв'язки з давніми друзями і постаратися виїхати кудись за океан.

— Все ж у Новому Світі вам буде краще, ніж тут, — говорила. — Там є більші можливості. Може дістанете якусь добру роботу, може на новому місці вам більше поталанить?..

І поступово я згодився з думкою, що таки одружуся з нею. А на Святий Вечір, коли вона подарувала мені дорогі фарби й пензлі, я так зворушився, що освідчився їй. Вона зраділа й прийняла мою пропозицію.

Сидячи в темній комірці, ми багато цілувалися, і я був зовсім вдоволений своєю постановою. Однак, сказав їй:

— Але, Катю, мусиш знати, що я маю погану вдачу.

— Це пройде, Юріс, — потішила вона мене. — Ти жив у ненормальних обставинах, без родини, без домашнього кутика. Але побачиш, як усе зміниться. Влітку повезу тебе в село на відпочинок. Поправишся, набереш сил — і будеш малювати. Я хочу, щоб ти малював далі. Ти талановитий, лише втратив віру у свої здібності.

За це я був їй особливо вдячний, і присягав свято оправдати її надії на мене.

Свята Вечеря затягнулася до ранку. Ми всі були дуже веселі (Галина Кіндратівна особливо) і, не відкладаючи справи надовго, врадили зараз же проголосити заручини, а в м'ясниці справити весілля.

Ранком усі пішли до церкви, тільки я ще лишився в хаті, бо мені виходити не дозволяли. Галина Кіндратівна тепер мала цілком ясний плян: скликати на вечір гостей і відбути заручини офіційно. Для цього пан Кухар мав „сісти на карк" якомусь знайомому ювелірові і не відступати доти, поки він не приготує на вечір обручок з іменами і датою; діти мусіли їхати на другий кінець міста запросити чи то якихсь далеких родичів, чи то близьких друзів, а Катря мала вернутися додому і там щось доробити чи переробити в своїй сукні кольору фрез, в якій вона чудово виглядала. Мене також не забуто: я не смів ні в якому разі застуджуватися, і тому мені строго-престрого заборонено відчиняти кватирку, визирати в коридор або — сохрани Боже! — виходити надвір. Я мусів з'їсти два яйця, випити горнятко шоколяди, потім прийняти ліки і лягти до ліжка.

Врешті всі пішли, і я взявся виконувати те, що мені було приписано, а що був сонний, відразу ж, як тільки моя голова торкнулася подушки, заснув. Сплатив із надвишкою свій борг Морфеєві і за безсонну ніч і за пообідній відпочинок, бо,коли прокинувся, маленьке віконечко моєї комірчини було цілком синє, а крізь шпарки в дверях тягнулися золоті смуги світла.

Ніколи не забуду того пробудження!

Я прокинувся не відразу, а пробудила мене пісня. Співала Катя під акомпаніямент фортепіяна. У неї, як я вже згадував, був чудовий голос, м'який і глибокий альт непересічної чистоти, і на цей раз вона співала романс „Коли розлучаються двоє".

Якийсь час я лежав з напівзаплющеними очима, напівсплячий, напівпробуджений і розкошував від почуття здорової легкости у всьому тілі та якоїсь великої, просто безмірної, радости, що розквітала у грудях. За стінами дому розгулялася сніжна завірюха і билася синім птахом у скло віконечка, в комірчину по золотих смугах світла спливали тужні звуки романсу, а я впивав це все кожною клітиною свого єства і плив на шовкових хвилях щастя у якесь чарівне царство, де цвів білими леліями зимовий сад, де похилилася над заснулим водограєм плакуча верба і де сиділа вбрана у все біле дівчина, що чекала на мене з несказанним словом на устах...

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

ТРИ РОКИ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

(Закінчення зі стор. 2)

тво" (Ню Йорк-Шикаго, 1957) і його поезії (том четвертий) ся у в-ві „Життя й Мистец-„Гимн сонцю", видані в цьому ж видавництві 1958 року. Подібна тематикою до презій проф. Грановського збірка д-ра М. Мандрики „Золота осінь" (Вінніпег, 1958).

З інших збірок поезій, виданих у 1956-58 роках, треба згадати з бібліографічного обов'язку такі: Микола Галичко „Золотий міт", перша збірка поезій (Париж, 1957) — релігійна і патріотична лірика, Андрій Легіт „За дротами" (Новий Ульм, 1958) — поезії про переживання воєннополоненого, І. Наддністровий „Мережа доби" (Ню Йорк, 1958) М. Горішний „Шляхом пісень" (Джерзі Сиві, 1956) та Лев Т. Орлигора „Люблю" (Едмонтон, 1958).

Видатним досягненням у видавничій продукції минулих трьох років становлять видання творів, знищених гітлерівським і московським комуністичним режимами, поетів Ольжича, П. Филиповича, М. Зерова, і Л. Старицької-Черняхівської та передчасно померлого Юрія Клена. Тут треба згадати першу книжку поезій О. Ольжича, виданих О. Лащенком у Ню Йорку в 1956 році, том поезій Павла Филиповича, виданий заходом брата знищеного Совєтами поета під фірмою Інституту Літературознавства при Українськім Вільнім Університеті (Мюнхен, 1957), другий том творів Юрія Клена із поемою „Попіл імперій", виданий в Торонті 1957 р. Фундацією ім. Ю. Клена (перший том виходить з друку), збірку літературної спадщини Миколи Зерова п. н. „Corollarium", видану за редакцією Михайла Ореста вище згаданим Інститутом Літературознавства у Мюнхені 1958 року, як теж драматичний етюд на одну дію Людмили Старицької-Черняхівської „Останній сніп" (у в-ві ООЧСУ, Ню Йорк, 1958). Всі ці видання є достойним пам'ятником усім п'ятьом невіджалуваної пам'яті поетам.

З інших появ у видавничій продукції 1956-1958 рр. треба занотувати видану у 1956 році у в-ві „Свобода" англійською мовою антологію Яра Славутича п. н. „Muse in Prison" („Муза у в'язниці") з нарисами про 11 знищених совєтським режимом поетів і перекладами з їх поезій, антологію модерної української лірики в перекладах Елізабет Коттмаєр п. н. „Weinstock der Wiedergeburt" („Виноградна лоза відродження"), видану в німецькому видавництві Кесслера в 1957 році у Мангаймі, і першу після світової війни спробу видати на еміграції антологію української поезії, 564-сторінкову книжку Володимира Державина п. н. „Антологія української поезії" (у в-ві Спілки Української Молоді у Лондоні 1957 року).

До українського поетичного доробку згаданих років треба зарахувати й переклади з чужоземних поетів: „Поезії Шарля Марі Леконта де Ліля — Михайла Ореста (Мюнхен, 1956), „Ромео та Джульєта" Шекспіра — Ігоря Костецького (в-во „На горі", Мюнхен, 1957) і в його ж перекладі „Шекспірові сонети" (в-во „На горі", Мюнхен, 1958). Відому „Балляду про Редінґську тюрму" Оскара Вайлда в доброму перекладі Тодося Осьмачки видало 1958 р. в-во „Українські Вісті" в Ульмі. В Українській Видавничій Спілці в Лондоні вийшли друком 1958 р. „Вибрані поезії" Джона Кітса із вступною статтею і в перекладах Яра Славутича. Всі ці переклади є видатним досягненням українського перекладного мистецтва.

Можливо, що крім 30 (тридцяти) вище згаданих збірок поезій 25 поетів й 13 (тринадцяти) видань із посмертної спадщини, антологій і перекладів вийшли з друку ще й деякі інші (так, наприклад, появилася вже збірка поезій Ігоря Шанковського, а в Бразилії з кінцем листопада м. р. мали вийти друком „Леґенди" Віри Вовк" у перекладі на португальську мову), але їх не пощастило бачити і переглянути. Деякі видавництва і поети не надсилають взагалі своїх видань не тільки редакціям, але й книгарням. Навіть деякі із згаданих у цьому огляді збірок приходилося просто розшукувати по книгарнях Торонта і Ню Йорку. Не включені до цього огляду видання для дітей.

Евентуальні доповнення до цього огляду за рр. 1956-1958 просимо ВШ. Авторів і Читачів надсилати на адресу редакції.

● **Східньо - німецький прем'єр** Отто Гротеволь прибув до Іраку, щоб добитися від уряду тієї країни, яка перебуває під сильним впливом Москви, офіційного визнання Східньої Німеччини. Іракський прем'єр Карім ес-Кассем, мабуть збентежений останніми ревеляціями західньої, зокрема американської преси про зріст комуністичних впливів в Іраку, не вийшов зустрічати Гротеволя на летовище. Східньо - німецький совєтський ставленець поїде з Іраку до червоного Китаю.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

З діяльности ОУАТ „ЗАРЕВО"

(Доповідь п. Я. Гайваса перед студентською авдиторією)

Українське Студентське Об'єднання „Зарево" в Ню Йорку влаштувало 23-го листопада ц. р. в Українському Інституті при 79 вул. Академічний вечір з доповіддю п. Ярослава Гайваса на тему: „Молодь на тлі сучасної доби". Прелеґент, відомий серед українського загалу як суспільно-громадський і політичний діяч, започаткував своїм виступом цикл доповідей, що їх в біжучому академічному році намітило „Зарево" влаштовувати в рамцях т. з. Академічних Вечорів для ширшого студентського загалу.

Перед численно зібраною студентською авдиторією доповідач зупинився спершу над основними тезами; стверджуючи, що молодь являється такою, яка доба, і яка суспільність в даній добі, що стилю, життя і виявів молоді не можна відірвати від доби, відмітив, що сьогоднішня молодь значно відрізняється від нашої колишньої молоді. У зв'язку з тим виринає питання, чи нинішня молодь гірша за колишню? П. Гайвас, що перейшов свій молодечий вік активно в недавньому революційному періоді на Рідних Землях, зробив висновок, що теперішня молодь на еміграції, молодь в Краю треба інакше аналізувати, переживає загальну кризу. Цьогочасна молодь не має великої можливости себе виявити, а тому цей стан впливає на неї неґативно. Зупиняючись у дальшому над висновками, прелеґент ствердив, що наша молодь громадськими справами не живе, за них не змагається, ними не цікавиться. У більшості вона ставиться до всього громадського байдуже, навіть на даній організації, якого характеру вона не була б і членом якої така молода людина являється, їй ніяк не залежить. Ілюструючи свої твердження численними прикладами, як з минулого так і з сучасности, доповідач прийшов до висновку, що також для нашої теперішньої молоді, якщо вона тільки перестане дивитися виключно на власні речі, на більше чи менше „я" — прийде час, коли вона зможе себе вповні виявити.

Після цієї цікавої доповіді, відбулася широка дискусія з участю представників різних студентських товариств і клюбів. Учасники вечора мали одночасно нагоду оглянути ще пізньою годиною (почерез ввічливість дирек. Інституту мін. Ю. Ревая) мистецьку виставку О. Грищенка. В приємній товариській атмосфері, при закусці з часом, пройшов цей перший Академічний Вечір. На черговий Академічний Вечір запланована доповідь п. М. Лабуньки, члена КАМ, на тему „Історія Візантії і її вплив на формуваня історії України".

∴

Діяльність „Зарева" не обмежується тільки до одного напряму. Як академічне товариство, „Зарево" входить в склад Координаційної Комісії Молодечих Організацій міста Ню Йорку і там почерез своїх представників бере активну участь у підготовці до різних імпрез, влаштовуваних цією Комісією. Поруч цього „Зарево" відбуває свої щомісячні сходини, переважно з короткими доповіддями, що їх виголошують у своєму крузі члени Т-ва. З виголошених в академічному році доповідей можна згадати: „Значення поезії в житі людини" — Раїса Шило-Бакум; „Мої враження з поїздки по північній Африці" — Микола Ласійчук; „Мови світу, їхній розвиток і їхнє місце в теперішньому світі" — Володимир Бакум; „Перегляд українського студентського життя під сучасну пору" — Павло Дорожинський; „Чому дійшло до Крут?" — Михайло Белендюк; „Роля націоналізму, як панівної ідеології" — Раїса Шило-Бакум, „Літаючі стрільна" — Адріян Стецик.

Крім цього в рямцях сходин відбуто кілька товариських гутірок, висвітлено фільм „Енциклопедії Британіки" про життя в Совєтському Союзі, відбуто декілька спільних прогульок і т. п. Велика частина членів Товариства взяла участь в Краєвій Конференції „Зарева", що відбулася 31 серпня і 1-го вересня ц. р. на Оселі ім. Ольжича. Конференція наложила на клітину „Зарева" в Ню Йорку обов'язок підготовити Загальний З'їзд „Зарева" — ЗДА. Окремий покликаний до цього Комітет, що його очолює Раїса Шило-Бакум, Павло Дорожинський, Володимир Процик, скликає на 31-го січня і 1-го лютого 1959 р. до Ню Йорку Всеамериканський З'їзд „Зарева". Побіч чисто організаційної частини, на З'їзді виголосять кілька програмових доповідей. Забавою і мистецькою частиною будуть виповнені вечорі обох днів З'їзду.

П. Д.

Бостон, Масс

Посвячення прав. церкви св. ап. Андрея Первозванного

Неділя 14-го грудня, — це історичний день для Української Православної Громади в нашому місті, бо в тому дні відбулося посвячення величавої святині — церкви ім. св. ап. Андрея Первозванного і великої при ній залі.

Перед тією неділею була зла погода, впали були сніги і панували морози, але Пан Біг дав, що в саму неділю була гарна погода, й світило сонце, немов хотіло звеличати таке радісне для нас свято. Вже зранку почали з'їжджатися до Бостону численні делеґати й гості на наше свято: з Ню Йорку, Пенсилвенії, Ровд Айленд і Ню Гемшир. З Вунсакету, Ровд Айленд, прибув гол. радний УНСоюзу І. Кокольський і численні делеґати 206 Відд. УНСоюзу, з Массачусетс із Відділів 238, 374, 122, і з Ню Гемшир — із 178 Відд. УНСоюзу із М. Беднарчиком на чолі, та сотки членів УНСоюзу з інших Відділів.

Сонце ясно освічувало нашу нову святиню, і заступник головного предсідника УНС п. Йосиф Лисогір сказав, що вже здалеку бачив нашу церкву і знав, куди і як до неї доїхати. Тисячі вірних прибули до Бостону в тому дні, щоб взяти участь в нашому великому святі.

На це торжество прибув і Високопреос. Владика Мстислав із Бавнд Бруку, Н. Дж., архидіякон о. Пушкаренко та довколичне священство. Прот. о. М. Мостинський з Вунсакету, і місцевий парох прот. о. І. Данилевич. Маси народу вийшли вітати Архиєпископа Мстислава, під церквою уставилися: Церковне Братство, Сестрицтво, шкільна молодь, священики та церковний хор під проводом дириґ. Пащака. Голова Церковної Громади Д. Бортник вітав Владику хлібом і сіллю, хресним батьком був п. Матейко, а хресною мамою пані Степасюк. В церкві вітав Архиєпископа і голову нашої Консисторії Владику Мстислава наш парох о. І. Данилевич, а хор проспівав „Достойно єсть".

Церква була вщерть виповнена українцями і американцями інших віровизнань, які любувалися нашим богослуженням, Архиєрейською Літургією, яку правив Архиєпископ Мстислав. Бостонські часописи принесли повідомлення про це богослуження і фотографії. Гарно співав хор і о. архидіякон Пушкаренко. Владика у проповіді ґратулював нашій громаді, що змогла вибудувати таку гарну церкву. За поляглих членів парафії відправлено Молебен, а живим відспівано „Многая літа".

У Бенкеті взяло участь коло 600 осіб. Архиєпископ Мстислав, княгиня Розумовська, містопредсідник УНСоюзу п. Йосиф Лисогір, голова УРСоюзу п. Антін Батюк, голова Православної Ліґи п. Богдан Гринчишин, представники міста Балтімору та стейту Массачусетс і інші. Товстмайстром був інж. А. Прухніцький, який говорив про будову святині. Промовляв і о. парох І. Данилевич, який дякував всім, що причинилися до будови церкви.

Містоголова УНСоюзу п. Й. Лисогір хвалив нашу громаду, члени якої, в тому на першому місці члени 238 Відділу УНСоюзу, непохитно стоять при рідній церкві і тримаються своїх народніх традицій. Промовляли ще голова УРСоюзу п. А. Батюк, голова Православної Ліґи п. Гринчишин, стейтовий сенатор Майк Поверс, голова 238 Відд. УНС п. Мороз, який є головою Збіркового Комітету. Він говорив про жертви на будову і закликав і надальше не забувати про цей Божий храм. Присутні склали готівкою і деклараціями коло 8,000 долярів. Вкінці промовив і Архиєпископ Мстислав, який закликав до згоди, об'єднання, жертвенности і служби своїй церкві і своєму народові.

Згадати треба громадянина В. Мигована, який зайнявся організацією Бенкету, що дуже добре вдався. Йому допомагали С. Федірка, А. Мусяловський та пані Марія Мороз, Софія Музика, Турчиковська, Ярош, М. Мигован та інші з Ліґи Православної Молоді.

Численні привіти треба було відчитати, бо деякі делеґати не могли особисто прибути. Товстмайстер інж. Прухніцький подякував всім тим, які спричинилися до здійснення цієї урочистости і висловив надію, що повна співпраця повинна бути і в майбутньому. Після закриття Бенкету відбулася забава до пізної ночі.

Головний радний УНСоюзу Микола Давискиба скористав із того факту, що на цьому святі був заступник головного предсідника п. Й. Лисогір та головний радний УНС п. І. Кокольський і численні представники різних Відділів УНСоюзу, скликав в окремій залі нараду союзових діячів із названих Відділів, на якій обговорено різні справи союзової організації, а п. Й. Лисогір говорив про ті зміни, які зайшли в цій організації, і які повинні бути використані до того, щоб якнайскорше збільшити число членів УНСоюзу, який в 1959 році відзначає 65-річчя свого існування. Пан Лисогір закликав до пожвавлення організаційної праці та до організування 65-річного Ювілею УНСоюзу.

Микола Давискиба

● **Посадник західнього Берліну** Віллі Брандт виде в першому тижні лютого ц. р. у подорож до ЗДА, Південної Азії і Японії. 12-го лютого він промовлятиме в Спрінґфілді, Ілл., з нагоди 150-их роковин народження Абрагама Линколна. Віллі Брандт став символом боротьби берлінців за свою свободу, і тому його подорож дуже немила Москві.

Вилимантик, Конн.

Відзначення за найкращі успіхи в школі

В місцевій середній школі („гайскул") 15-го грудня м. р. відбулася врочиста церемонія, де нагороджено молодого Александра Самофала золо-

Александер Самофал

тою медалею за його визначні й подивугідні успіхи в науці серед американської молоді впродовж останніх трьох з половиною років. Це вже вдруге місцева й стейтова англомовна преса помістила на своїх сторінках статі зі світлиною Александра та з вістками про його осяги в науці, перед 1955 р., коли то він закінчив всенародню місцеву школу теж з відзначенням.

Александер Самофал, син Василя і Анни, які прибули до цієї країни в 1949-му році з скитальщини та починали своє життя на новому місці поселення як фабричні робітники, а сьогодні, мати Александра покінчила вдруге американський каледж і вже другий рік вчить 6-ту кл. в американській школі. Батько Александра — Василь, скінчивши американський технічний інститут, вже сьомий рік працює мех. дізайнером та повнить в цій же місцевості функцію секретаря 387 Відд. УНСоюзу. В кампанії УНСоюзу з нагоди 65-ліття „Свободи" п. Василь Самофал заняв дуже почесне 11-те місце серед усіх організаторів УНСоюзу, здобувши в своїй невеличкій громаді 25 членів. Всі члени родини п-ства Самофал є ще від 1949 року членами УНСоюзу.

В часі відбуття врочистості церемонії винагороди, молодий Александер зістав принятий до „Мекіні Нешенел Онор Сосаєті" і на премидичні студії університету стейту Конектикат.

В. Олійник

Нюарк, Н. Дж.

Відвідини Владики Варлаама

7-го грудня 1958 р. в супроводі голови Консисторії Української Православної Церкви з Бавнд Брук, Архиєпископа Мстислава, нашу Свято-Троїцьку Парафію в Нюарку відвідав Його Високопреосвященство, Високопреосвященніший Владика Варлаам Чернигівський, правлячий Єпископ Української Автокефальної Православної Церкви на Австралію й Нову Зеляндію.

З хрестами, прапорами та коругвами зустріли вірні Високодостойних Гостей на розі вулиць 18 Евню і Ваверли Евню. Першими вітали Їх Високопреосвященство учні Рідної Школи при Свято-Троїцькій Парафії на чолі з їх вчителькою п-і Гордієнко. Тут же вони піднесли Владиці Варлааму китицю гарних цвітів. З хлібом і з сіллю вітав Владику староста церкви п. Т. Підлипинський. При вході до церкви Їх Преосвященство зустрів із теплим словом, — настоятель церкви о. прот. Ф. Шпаченко. Церква була переповнена вірними і гістьми, що прибули з різних околиць. Високопреосвященіший Владика Варлаам відправляв Архиєрейську Службу Божу в сослужінні священиків: С. Маґаляс, Н. Столярчук, Ф. Шпаченко та протодіякона П. Пушкаренка.

Владика Варлаам в своїй проповіді пригадав присутнім пройдений шлях нашої Православної Церкви на Рідній Землі під ворожою окупацією, та висловив надію, що правда і справедливість запанує над темними силами зла. Владика Мстислав розповів вірним про ту важливу історичну подію, що сталася цими днями, а саме те, що наша Українська Православна Церква збільшилася на ще одного Єпископа, Єпископа Варлама, висвячення якого відбулося 29-30 листопада 1958 р. в Шикаґо. Це було перше висвячення українського єпископа Митрополитом УПЦ в ЗДА.

Всю Архиєрейську Службу Божу гарно співав хор під керівництвом дириґента п. В. Пташинського. Хор проспівав Владиці Варлааму „Многая літа" По Службі Божій на заклик о. прот. Ф. Шпаченка, велика частина вірних і гостей зайшла до великої і просторої церковної залі на Святочну трапезу. Після молитви, що її виконав парафіяльний хор, Владика Варлаам поблагословив обід, і всі присутні столи його споживати. Член Парафіяльної Ради К. Степовий привітав Владик, духівництво, гостей та своїх парафіян і зорема Високодостойного гостя голову Київської Церковної Ради, а тепер чільного працівника на церковній ниві п. полк. М. Рибачука та був. міністра Української Народної Республіки проф. Б. Мартоса. Під час трапези промовляли полк. Рибачук, о. д-р св. Вознесіння, та о. прот. Ф. Шпаченко.

Владика Мстислав в своєму В. Клодницький парох церкви зверненні до вірних нашої парохії ще раз підтвердив досягнення нашої церкви, громада якої за такий короткий час спромоглася купити приміщення церкви, пофарбувати її, поставити іконостас та придбати необхідні для церкви речі, а навіть спромоглася сплатити борг. Владика додав, що Єпископ Варлаам уже внедовзі відлітає літаком, спочатку до Европи, а далі до Австралії для виконування своїх пастирських обов'язків. Будучи в Австралії, Владика Варлаам буде підлягати юрисдикції Митрополита УАПЦ в Европі його Високопреосвященству Миврополиту Ніканору. Він побажав Владиці Варлааму як найбільших успіхів у виконуванні його тяжких, але угодних Богу обов'язків.

Оба Владики дякували парафіяльному урядові, сестрицтву і братству та всій громаді за їхню гостинність та доброзичливість, а Владика Варлаам парафіянам за переведення грошової збірки для потреб одної із австралійських українських церков. Від імені Парафіяльної Ради і всієї громади церкви св. Тройці подяку склав голова парафіяльного уряду п. С. Захода.

К. С.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

РОМАН РУДНИЦЬКИЙ ГРАЄ ТВОРИ БАХА

Публіка, що заповнила залю Літературно - Мистецького Клюбу на його імпрезі, щоб послухати перший з серії заповіджених концертів „Архитвори для фортепіяна" у виконанні Романа Рудницького, пережила хвилини мистецької насолоди. Відкриваючи імпрезу, голова музичної секції Клюбу, проф. Іванна Приймова, підкреслила її небуденність. Мабуть, уперше в історії українського музичного життя, і то не тільки на еміґрації, а й взагалі, весь концерт одного виконавця був присвячений творам Баха, одного з найбільш геніяльних, але й найбільш „важких" композиторів, як під оглядом виконання, так і під оглядом слухання та розуміння; уперше в історії української музики найшовся піяніст, що оголосив серію концертів, щомісячно з новою програмою; та врешті особливою небуденністю цієї імпрези була особа виконавця: 16-літній Роман Рудницький, який, не дивлячись на свій такий молодечий вік, вже справжній „ветеран" концертової естради, з поверх тридцяти власними концертами по всій Америці, від Атлянтику до Пацифіку, і вже насьогодні один з декількох передових українських піяністів.

І добір програми, і її виконання стояли на найвищому рівні й могли принести честь і славу піяністові кількакратно старшому від Романа Рудницького. Токката ц мінор, Партіта Б мажор, Орґановий Прелюд і фуґа А мінор в транскрипції Ліста, чотири орґанові Хорали, Шакона і Токката Ц мажор в транскрипціях Бусонія — кожний із цих творів зокрема, — це справжня Сцилла і Харибда для піяніста й правдиве мірило його музичного рівня й технічно - віртуозівського таланту. А монументальна програма складена з усіх цих монументальних творів разом, це справді іспит найвищої музичної і піяністичної зрілости. Можна ствердити без застережень, що молоденький Роман Рудницький склав цей іспит відмінно, „сумма кум лявде". Слухачі концерту з найбільшим подивом і признанням захоплювалися феноменальним, прямо „несамовитим" талантом цього юнака, з під пальців якого усе виходило без будь-якого видимого зусилля, як щось просте й легке, звичайне й самозрозуміле. Його непомильна пам'ять, блискуча техніка, для якої не існують ніякі труднощі, величезна скаля динамічних відтінків, співучий й ніжний звук, фізична витривалість, спокій і повне володіння своїм інструментом, фортепіяном, а перш за все, його глибока музикальність, усе це покажчик його таланту стопроцентового, чистокровного музики-віртуоза, для якого можливості необмежені.

На початку програми д-р Антін Рудницький (батько Романа) виголосив коротке, дуже змістовне вступне слово про Баха й його музику. Його коментарі програми влегшили присутнім її слухання й розуміння.

С. Г.

ІЗ СПОРТОВОЇ ХРОНІКИ

В 7-ому числі „Свободи" у спортовій хроніці було подано помилково, що резерва УСК-Ню Йорк програла у змаганнях з резервою СК-Бриджпорт у відношенні 6:0. Насправді, резерва УСК-Ню Йорк виграла ці змагання у відношенні 7:1.

● **Секретар внутрішніх справ** Фред А. Сітон видав брошуру, в якій докладно інформує про те, як можна купити землю, що є власністю федерального уряду. Ця брошура називається „Смолл Тракт" і її за 15 центів можна прибати в Ґовернмент Прінтінґ Оффіс, у Вашинґтоні. Д. К.

ПІДСУМКИ ЖІНОЧОГО КОНҐРЕСУ В АТЕНАХ

(Закінчення зі стор. 2)

бував в Атенах наприкінці серпня. Будинок ІВКА, де відбувався Конґрес, хоч модерної будови, не мас охолодженого повітря.

Проте, ця товариська частина Конґресу також дуже корисна. Ось тоді якраз відбувається найцікавіший обмін думок, нав'язуються знайомства і встановлюється та закріплюється опінія. Я постановила використати цю частину якнайширше, бо, як делеґатка „запризяненої" установи, не мала права виступу на Конґресі. Тим делеґаткам застережено місце на Студійних Днях чи в комісіях, а вони, на жаль, уже проминули.

Головним об'єктом моїх розшуків були „стовпи" Конґресу — почесна президентка Корбет-Ешби, голова Освітньої комісії п-ні Буш, адвокатка п-ні Леман, виховниця п-ні Гінзберг і нарешті чарівна кандидатка на президентку п-ні Дераніяґала. Всюди відкривав мені дорогу відклик на Конґрес у Коломбо: нашу делеґацію звідтіля всі пані добре пам'ятали і мило згадували. Цей вступ відразу улегшував мені зв'язок. Кожну із згаданих пань я старалась зачепити проблемою з ділянки, яку вона заступала на Конґресі. І розгорталась дискусія, в якій уже легко було просунути кілька відомостей про українське жіноцтво у вільному світі чи на рідних землях…

Та я не обмежувала своїх розмов цими зустрічами. На щастя, балакаю добре обома мовами Конґресу — французькою й англійською. За столиком у ресторані чи під час їзди в автобусі найскорше розв'язувався язик. А вже краса грецької природи чи величність античних руїн зворушувала однаково всіх. І тому в таких хвилинах мимоволі наближаєшся до далекої гаїтянки чи холодної данки, бо почування беруть верх над діловою поставою.

Скільки розмов і побажань зібрала я за тих кілька днів! Мій адресник збагатився на нові прізвища, а фотоальбом на нові світлини. З гумором згадую одну розмову, що відбулась у прасувальні будинку ІВКА, де за невеличку оплату мешканки цього будинку можуть випрасувати своє вбрання. З цього делеґатки також користали, і кожного ранку перед початком нарад можна було там котрусь зустріти. Найбільше клопоту мали філіпінки зі своїми рясними кольоровими спідницями. Там призналась мені одна з них, що найбільша її мрія — побути в Парижі і перевірити, які косметики найкраще підходять для її шкіри. А що вона задумує вступити туди в поворотній дорозі, то чи не схочу я бути її дорадницею?

З вдячністю згадую знайомство з грекинею Артемідою Мелеті, яка улегшила мені зустріч із грецьким жіноцтвом. Цю візиту я вважала суттєвою для СФУЖО і тому відразу поробила кроки в тому напрямку. Бо ж господиням Конґресу не тільки треба було віддати належну їм увагу. Але, вважаючи, що грекині ще так недавно пережили загрозу большевизму, припускала, що вони найкраще зрозуміють наші прагнення й потреби. І не помилилась.

Друга моя цінна зустріч була з головою турецької делеґації. Це — Мелагат Озґу, професор німецької літератури при університеті в Анкарі. Людина великого знання і культури, вона відразу зрозуміла наше становище й старалась познайомити мене з усіми членками делеґації.

Та мабуть найщиріше знайомство нав'язала я з п-нею Бернар із французької делеґації. Це давня діячка МЖ-Союзу, людина великої освіти й громадського вироблення. До того вона добре знає проблеми африканського континенту, бо провела довгі роки із своїм покійним чоловіком у глибині Африки, де він займав високий адміністраційний пост. Отже, вона улегшила мені багато контактів і вияснила різні потягнення Управи МЖСоюзу. Наше знайомство можемо продовжувати в Парижі, в околиці якого живемо.

Оцей товариський балянс ставлю поруч ділових своїх здобутків на Конґресі. Я б уже хотіла, щоб майбутня українська делеґатка на черговому Конґресі також зустрічала на кожному кроці те, що й мені траплялося: милу згадку про попередніх делеґаток. Це має велике значення у праці, і тут мушу подякувати інж. Надії Шехович та Олені Процюк, що провели в Кольомбо цю роботу.

Ботлер заявляє, що демократи запевнять країні потрібну оборону

Вашингтон. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер сказав у новорічній заяві, що його партія „відкине дефетистичну поставу республіканського уряду", який не міг запевнити потрібної оборони цій країні. Американський нарід, голосуючи в більшості на демократичних кандидатів, заявився за поступову програму в кожній ділянці, отже також і в ділянці оборони. І демократична більшість в Конґресі буде голосувати за те, щоб були призначені потрібні видатки на оборону ЗДА. Ботлер сказав, що під час 6-ох років республіканського уряду „ми бачили зменшення економіки, занедбання нашого престижу закордоном" внаслідок невідповідних урядових потягнень на міжнародному форумі. Ботлер заявив, що демократи старатимуться все те направити конструктивною працею, як це і давніше робили конструктивною критикою.

З ВІДЧИТОВОЇ ЗАЛІ

УКРАЇНСЬКА ВАЛЮТА В 1917—1921 РР.

(Доповідь проф. Б. Мартоса в Нюарку)

29-го листопада 1958 р. в Т-ві Прихильників УНР в Нюарку відбулася доповідь проф. Б. Мартоса про українську валюту в 1917—1921 рр.

В своїй науковій доповіді в Українській Вільній Академії Наук 4 жовтня 1958 р. проф. Б. Мартос освітив це питання з історичного і теоретичного боку, а теперішня його доповідь носила характер спогадів учасника тих подій. Він згадав тих осіб, що найбільше причинилися до випуску в обіг українських грошей, цього знаменного факту в історії українськоі державности.

Перед зацікавленими слухачами повстали постаті діячів того часу: тодішній генеральний секретар (міністер) фінансів Української Центральної Ради, знаний в світі економіст, М. І. Туган-Барановський, що за його секретарства були випущені перші українські гроші (100 карбованців), інж. Є. Голіцинський (пізніше професор Української Господарської Академії в Чехословаччині), що зорганізував друк грошей, генеральний контрольор Укр. Центр. Ради Золотарів (жидівський соціяліст). Проф. Мартос розповів про технічні труднощі, які виявилися при друку грошей: відсутність необхідних машин, відповідного паперу, фарб і т. п. Це привело до необхідности друкувати гроші в німецькій державній друкарні в Берліні, що одначе мало також свої труднощі, зв'язані з доставою грошей з Берліну до Києва, а пізніше до Кам'янця.

За часів Директорії УНР в 1919 р. ці труднощі збільшилися через постійні переїзди уряду (Київ, Вінниця, Кам'янець Подільський, Рівне, знов Кам'янець). До того ж на чолі експедиції Заготовки Державних Паперів стояв фахівець з царських часів, не українець, бюрократ. Під час перебування у Вінниці він не виявив жадної ініціятиви, щоб використати тамошні друкарні; через брак грошей довелося випустити короткотермінові зобов'язання (т. зв. „аероплани"). Прийшлось відмовитись від його послуг, а на його місце був призначений директором Микола Данильченко, який виявив великий організаційний хист. Друк грошей налагоджено спочатку в Станиславові, а пізніше в Кам'янці Подільському, де вдалося знайти стару попсовану літографську машину і, направивши, пустити в рух.

Україна була відрізана від Зах. Европи, доставу грошей з Берліну довелося налагоджувати повітряним шляхом. Це був на той час рекордний викон німецьких тягарових літаків: від Берліну аж до Кам'янця без зупинки з досить важким вантажем, — перший повітряний міст! Для того було нанято кілька німецьких 3- і 5-моторових літаків. Один літак згорів у повітрі ще над самою Німеччиною, при тім згинули всі, хто був у ньому, в тім числі і галицький генер. секретар військових справ полк. Дм. Вітовський. Другий літак не долетів до Кам'янця і мусів приземлитися в Румунії, вже недалеко нашого кордону. Румуни забрали літак і гроші і тільки пізніше видали гроші дипломатичній місії УНР в Букарешті, коли вже наш уряд і військо мусіли покинути нашу територію і перейти до Польщі. А все таки декілька літаків по кілька разів щасливо привозили гроші, а також і ліки проти тифу.

Уряд і військо на протязі 1919 р. мусіли посуватися на захід, втрачаючи територію, борючись на три фронти. Податки не поступали, пошта й залізниця давали величезний дефіцит, доводилося жити за рахунок інфляції грошових знаків. Проте державна скарбниця спромоглася утримувати весь державний апарат і армію. Звичайно, доводилося дотримуватись якнайбільшої ощадности, щоб інфляція не перейшла межі можливого і не спричинила катастрофальний зріст цін. Цієї обережности дотримувалися всі керівники міністерства фінансів 1919 року: Б. Мартос, І. Кривецький, А. Моршинський. Тому, хоч курс української валюти за той рік значно упав, та все ж таки не так, як курс німецької або польської марки чи австрійської або мадярської корони. На чорній біржі російський золотий рубель коштував у січні 1919 року 15 карб.; у липні (після втрати майже всієї території) — 60 крб.; а в листопаді — 120 крб. Для порівняння: в Німеччині літом 1922 р. долар коштував 500 марок, а в листопаді 1922 р. — 6.000; в 1923 р. в Німеччині інфляція набула страшних розмірів (до 92 секстильйонів марок) і курс марки падав катастрофально: за доляр платили мільйони, а потім і тисячі мільярдів. М.

Комуністи в Іраку розпочали кампанію проти релігії

Багдад. — Найсильніші тепер на всьому Середньому Сході комуністи в Іраку намагалися в минулу п'ятницю перешкоджувати молитвам в мошеях в Багдаді, викликуючи авантури на тлі своєї антирелігійної кампанії. Вони видрукували брошуру в атеїстичному дусі з атаками проти Мохаммеда та розкидували її під мошеями. Закордонні обсерватори передбачують, що комуністи програють цю кампанію, яка збільшить ряди прихильників єгипетського президента Нассера в його останній антикомуністичній кампанії. На недавньому всеарабському економічному з'їзді в Каїро комуністи були цілком ізольовані. Поруч з Іраком вони сильні ще в Лівані, де їхня друкарня стала тепер централею пропаганди для цілого Середнього Сходу, після того, як Нассер закрив три комуністичні друкарні в Єгипті. Лідер арабських комуністів, вишколений у Москві Халед Бахдаш встиг втекти від арештування в Дамаску в Сирії. За одними відомостями він перебуває в криївці в сирійських горах, за іншими він знаходиться на території Іраку, за іншими знову він переїхав до Праги. Всі арабські купці і промисловці в різних країнах Середнього Сходу, які раніше ставились з недовір'ям чи вороже до Нассера, тепер схвалюють його репресії проти комуністів.

Ф. Р. Каппел упевнений в будові нищильника керованих ракет

Ню Йорк. — Голова Американської Телефонічної і Телеграфічної Компанії Ф. Р. Каппел заявив на місячних зборах нюйоркської торговельної палати, що він є упевнений в тому, що його компанія збудує такий нищильник, який зможе нищити ворожі далекосяжні балістичні керовані ракети. Ця заява була найоптимістичнішою обіцянкою в справі майбутньої керованої ракети „Ніке-Зевс". Каппел казав, що це неймовірно важка проблема, бо цей нищильник мусітиме трафити у ворожу балістичну ракету, яка є доволі мала і яка летить із швидкістю 15,000 миль на годину. Нищильник „Ніке-Зевс" матиме тільки кілька мінут на те, щоб стартувати лет в космічні простори і знищити ворожу ракету. „Але наші працівники є певні в тому, що цю працю виконається, бо в лябораторії вони симулюють тисячі летів, і ви можете бачити зудари наїзника і оборонця". Радарові апарати є зовсім нові в цьому нищильнику, і вони послуговуються матеріялом, яким досі ніхто не користувався в подібній цілі.

Вдова по Сун Ят-сені має стати „президентом" в комуністичному Китаї

Гонг Конг. — З Пейпінгу наспіли до Гонг Конгу відомості, наче б наступником Мао Тсе-тунґа на становищі голови комуно-китайської держави має стати вдова по засновникові Китайської Республіки, Сун Ят-сені. Пані Сун, переконана комуністка, віддає великі послуги комуністичному режимові, який у своїй пропаганді використовує її ніби як символ тяглости режиму від Сун Ят-сена, найбільшого національного героя китайців у новітньому часі. Вона є рідною сестрою дружини Чіянг Кай-шека, голови вільного Китаю та завзятої антикомуністки. Призначення пані Сун на репрезентаційне становище голови комуністичного Китаю влегшило б комуністам пропаганду про потребу „зговорення" між китайцями обох взаємно ворожих таборів — націоналістичного й комуністичного.

Короткі Вістки

● У Норвегії лявіна засипала в Квеллефорді хату, в якій були 60-річний батько, його донька і її двоє дітей. Всі згинули. В Північній Европі панують морози і бушують метелиці.

● В Істанбулі, в Туреччині, у минулий вівторок стався вибух в складі фармацевтичних матеріялів, у найближчому сусідстві двох часописних видавництв. Згинуло 9 осіб, а кільканадцять поранено. Між вбитими — головний адміністратор турецького щоденника.

● Голова фільмового Американського Т-ва Ерік Джанстон передав президентові Айзенгаверові список 7-ох совєтських фільмів, які шляхом „культурної виміни" будуть висвітлювані цієї весни в ЗДА. Джанстон сподівається, що деякі з цих фільмів Президент захоче оглянути в своєму кінотеатрі в Білому Домі. Ось такі совєтські фільми можна буде оглядати в ЗДА: „Відлітають журавлі", „Лебедине озеро", „Ідіот", „Циркові зорі", „Отелло", „Тихий Дон" і „Дон Кіхот".

● В СССР видрукували нову поштову марку в честь трьох „спутніків" і останнього „луніка". Ця марка була заздалегідь заготовлена. „Спутніки і „лунік" зображені на ній на тлі Кремлю.

● Міжстейтова Торговельна Комісія дала дозвіл Компанії Пуллмана збільшити від 10-го лютого на 5 відсотків оплату за переїзд у спальних вагонах. Це збільшення оплати зобов'язує тільки на схід від Шикаґо, Ст. Луїс і ріки Міссіссіпі.

● Один із директорів Нюйоркської Публічної Бібліотеки, Джеймс Мекензі Корі повідомив, що протягом 1958 р. з цієї бібліотеки випозичено 13,500,000 книжок. Одночасно він повідомив, що надалі випозичальники книжок за кожний день спізнення із зворотом книжки мусітимуть платити не по 2 центи, а по 5.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У числі 6 „Свободи" з 10-го ц. м. поміщено нотатку п. н. „Помер Іван Гумовський". В цьому трапилася прикра помилка, яку оцим виправляємо: Помер не Іван Гумовський, тільки його батько Григорій.

Посмертні Згадки

ЯКИМ КРАСІНЧУК — довголітній член Т-ва „Українська Січ", Відд. 182 в Кліфтоні, Н. Дж., помер 2-го грудня 1958 року, на 72-му році життя. Покійний походив з Тишиці, пов. Сокаль, Зах. Україна. Полишив у смутку сина Теодора, замужну доньку Гелену Хоміць, зятя Олександра, внука Річарда та брата Теодора в краю. Похорон відбувся 5го грудня 1958 р., з пох. заведення до церкви св. о. Миколая, при участі Родини, Приятелів та Членів Відділу, на цвинтар св. Михаїла в Лодай. — В. Н. П.

Г. Яськів, секр.

ПЕТРО КОЛКОВСЬКИЙ, член 316-го Відділу в Рочестері, помер 10-го грудня 1958 р. Покійний народився 29 червня 1898 в Серниках Долішних, повіту Рогатин, Україна. До УНСоюзу вступив 30-го жовтня 1939 р. Похорон відбувся 13 грудня 1958 р. Тлінні останки поховано на Голі Сепулькер цвинтарі. Полишив в смутку брата Якова. В. И. П.

Управа

ПАРАНЯ МІНЬКО, довголітня членкиня 347 Відд. УНСоюзу у Мілвіл, Н. Дж., померла 7 грудня 1958 р., по короткій недузі, на 64-му році життя. Покійна полишила у смутку чоловіка Йосифа, 2 доньки Марію, Катерину, одного сина Теодора, 2 зятів і 6 внуків. Похорон відбувся 10-го грудня 1958 р., при участи Родини, Приятелів та Членів Відділу, до української православної церкви. Покійну поховано на укр. цвинтарі на (Hogbin Road). В. Й. П!

Г. Тимчій, секр.

МАРТА ПЕТРОВСЬКА, довголітня членкиня УНСоюзу, Відд. 179 в St. Louis, Mo., дружина Михайла Петровського, померла на удар серця, проживши 61 рік. Покійна полишила чоловіка Михайла, 3 синів та дві замужні доньки. В. Й. П.

М. Петровський

ТАРЗАН, ч. 4189. Немає часу на витрату.

Напружуючи м'язи, Тарзан спішився до постаті Джека Веста, який був присівся… Той, що задумував висадити в повітря череду слонів, був несвідомий небезпеки. Бувши на відстані пострілу, Тарзан дбайливо ціляв і вистрелив… А тоді напружено чекав, щоб стріла дійшла до мети!